

Handläggare
Elin Brattström
Telefon: 08-50803379

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Svar på remiss om samråd om begravningsplats i Järva friområde

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Christina Heglert
Tf Stadsdelsdirektör

Anna Larsson
Tf Avdelningschef

Sammanfattning

Det har inkommit en remiss om samråd för detaljplan för begravningsplats i Järva friområde. Planen syftar till att möjliggöra en begravningsplats med utrymme för totalt ca 20 000 begravningsplatser varav ca 10 000 kistgravar. Även minneslundar, en servicebyggnad och två ceremonibygnader kommer att byggas.

Förvaltningen ställer sig positiva till förslaget men anser att det är viktigt att hitta en alternativ plats för discgolven som kommer att behöva avveckla sin verksamhet på platsen vid en full utbyggnad av begravningsplatsen.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har svarat på förslag till samråd för ny begravningsplats i Järva friområde en gång tidigare, 2012-09-07, (dnr: 1.5.3-486/2012).

Ärendet

Stadsbyggnadskontoret har skickat ut detaljplan för del av fastigheterna Akalla 4:1 och 4:3, begravningsplats i Järva friområde, för samråd. Planen syftar till att möjliggöra en begravningsplats med utrymme för totalt ca 20 000 begravningsplatser varav ca 10 000 kommer att bli kistgravar. Även minneslundar, en servicebyggnad och två ceremonibygnader

kommer att byggas. Begravningsplatsen ska utformas som flera separata "begravningsöar" inom ett relativt orört landskap.

Planområdet ligger i den sydvästra delen av Järva friområde, på och omkring Granholmstoppen. Området är ca 43 hektar stort och ägs av Stockholms stad.

Översiktsplan

Planen är i linje med Stockholms stads gällande översiktsplan, Promenadstaden där området främst berörs av strategi 4, "främja en levande stadsmiljö i hela staden", där utvecklingen i huvudsak ska ske inom ramen för pågående markanvändning. Vägledningen i strategin är bl.a.:

- Prioritera förändringar som innebär att marken utnyttjas så effektivt som möjligt.
- Tillvarata möjligheter att skapa ett rikt utbud av levande och trygga offentliga miljöer i alla områden.
- Utforma ny bebyggelse med hög arkitektonisk kvalitet så och så att den bidrar till en attraktiv helhet.

Några av de intressen som redovisas i översiktsplanen är:

- Utbyggd samhällsservice för behoven hos en växande befolkning.
- Trygga och mångsidiga mötesplatser och stråk.
- God tillgång till attraktiva parker och grönområden.
- En utvecklad ekologisk infrastruktur.
- Utvecklade kulturhistoriska värden.

Kulturresevat

Hela planområdet ingår i Igelbäckens kulturresevat. Syftet med resevatet är bland annat att stärka ett stort och viktigt grönområdet till ett aktivitetsfält för rekreation, friluftsliv, kulturell upplevelse, naturupplevelser, pedagogik, spontanidrott och socialt umgänge för de många människor som bor i närområdet och för andra Stockholmare.

Natur

Större delen av planområdet utgörs av Granholmstoppen som är en före detta deponi. När tippningen avslutades täcktes deponin med jord och fick en noggrann gestaltning. I den östligaste delen av planområdet finns öppen mark och ett höjdparti med gammal barr- och blandskog.

Hela Järva friområde har stor betydelse som ekologisk spridningsväg mellan nationalstadsparken och den fortsatta

grönkilen åt nordväst. En restaurering av våtmarkerna med tillskapande av öppna vattenytor ingår i planen.

Rekreation och friluftsliv

Hela friområdet nyttjas i hög grad för promenader, jogging, natur- och kulturupplevelser. På Granholmstoppen finns sedan 1995 en discgolfbana och den norra sidan används för skärmflygning.

Planförslag

Landskapet ska i framtiden användas både för rekreation och begravning. Det är därför viktigt med klara gränser mellan funktionerna. Det ska vara lätt att förstå vilka delar som hyser begravningsfunktioner respektive rekreationsområden. En arkitektonisk målsättning är att säkerställa att vackra ramar skapas runt begravningsfunktionerna, som inte begränsar rekreativlivet. Målsättningen är att mellanrummen mellan öarna blir rumsligt varierande och fristående så att vardagslivet kan existera sida vid sida med begravningsfunktioner och ritualer.

Begravningsplatsen kommer att byggas ut etappvis. Etapp 1 tar i anspråk de sydöstra delarna av planområdet, vilket innebär att stora delar av det rekreativa landskapet kan behållas under en längre tid innan ytterligare utbyggnader blir aktuella.

Förutsättningarna finns sedan för en etappvis utbyggnad när behov uppstår. Placering av kistgravar har anpassats efter områdets geologi, grundvattenförhållanden och fornlämningar.

Gator och trafik

Befintliga stigar kommer att förbättras och användas för gång- och cykeltrafik samt kompletteras med nya sträckningar.

En busshållplats planeras till den ombyggda Akallalänken för att få en bra tillgänglighet till begravningsplatsen och friluftsområdet.

Vatten

Dränvatten från gravområdena kommer att innehålla förhöjda halter av kväve och fosfor mot vad som är naturligt. Näringsämnen rinner dock inte direkt till Igelbäcken, utan tas upp av mark och växter vilket minskar belastningen för varje enskild mottagare. Den anlagda våtmarken kommer även att rena vattnet. Sammantaget kommer inte tillförseln av näringsämnen bli så stor att det skadar människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Risken för läckage av vissa föroreningar minskar då förorenade jordmassor transporteras bort och vattenflödet genom kvarvarande massor under gravområdena minskar genom att gravområdena dräneras.

Föreningar med dagvatten bedöms enligt miljökonsekvensbeskrivningen inte bli ett problem eftersom området fortsättningsvis kommer att ha parkkaraktär med stora möjligheter till infiltration utan stora hårdgjorda ytor.

Kulturresevat

Begravningsplatsen bedöms vara i linje med Igelbäckens kulturresevats syften. Reservatet kan stärkas av intressant utformning och funktion som mångkulturell mötesplats. Förutsatt att kulturhistoriska lämningar lyfts fram med till exempel skyltar, kan även de pedagogiska värdena öka, vilket är ett av resevatens syften. Även de ekologiska spridningssambanden stärks som är ett annat av resevatets syften.

Rekreation och friluftsliv

Planen bedöms inte ha någon negativ påverkan på den regionala gröstrukturen eftersom området fortsatt kommer att vara tillgängligt för friluftsliv och rekreation. Området bedöms även i fortsättningen utgöra en regional attraktiv målpunkt. Området kommer att bli mer tillgängligt vilket gör att områdets friluftsentressen bedöms öka.

Konsekvenserna för discgolfintresset blir på lång sikt negativa då de inte kommer att kunna fortsätta med in verksamhet när begravningsplatsen är fullt utbyggd. En planerad åtgärd är att hitta en alternativ plats för discgolven.

Skärmflygarna kommer att kunna fortsätta sin verksamhet under första utbyggnadsfasen och troligen även när begravningsplatsen är fullt utbyggd, eventuellt med vissa restriktioner.

Ett nytt stort våtmarksområde kommer att anläggas vilket tillför nya upplevelsevärden till platsen. Odlingslotterna kommer inte att beröras utan kan fortgå med sin verksamhet.

Barnkonsekvenser

Enkäter till skolor och förskolor i stadsdelarna kring Järva friområde visar att de ofta besöker friområdet. Granholmstoppen är en av de mest populära målpunkterna. Bland annat används toppen för pulkaåkning. Barnaktiviteterna kommer att kunna fortsätta även efter det att begravningsplatsen anlagts. Även för barnen blir toppen mer tillgänglig med det nya väg- och stigsystemet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid strategiska staben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning anser att förslaget är bra och svarar väl mot översiktsplanens intentioner.

Det finns ett behov av begravningsplatser för kistgravar i Stockholm. Järvaområdet har en stor befolkning som efterfrågar denna typ av begravning.

Förslagets utformning som öar gör att området fortfarande är tillgängligt för rekreation så att de som idag nyttjar området för promenader och dylikt kommer även i fortsättningen kunna göra det. Förvaltningen anser att den åtgärd som anges i samrådsförslaget om att hitta en alternativ lokalisering för discgolfen är viktigt, då discgolfverksamheten kommer att bli tvungen att avveckla sin verksamhet på platsen vid begravningsplatsens fulla utbyggnad.

Att varken rekreativvärden för vuxna såväl som barn kommer att minska i området är positivt. Likaså den ökade tillgängligheten med förbättrade och kompletterade stigar i området och en ny busshållplats. Att koloniträdgårdsverksamheten kommer att kunna fortsätta med sin verksamhet är också något förvaltningen värnar om.

Bilagor

1. Planbeskrivning
2. Miljökonsekvensbeskrivning